

Projekt IRCiS: Materijali za radionice suradničkog učenja

Jelić, Margareta; Čorkalo Biruški, Dinka; Stanković, Nikolina; Vrdoljak, Antonija

Educational content / Obrazovni sadržaj

Publication status / Verzija rada: **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

Publication year / Godina izdavanja: **2021**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:833288>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Metoda suradničkog učenja

**Intervencijski programi poticanja
školske integracije učenika
izbjeglica u osnovnim školama**

Publikacija je nastala u okviru projekta IRCiS (*Integracija djece izbjeglica u školama: istraživanje efikasnosti školskih intervencija u izgradnji pozitivnih međugrupnih odnosa djece izbjeglica i domicilne djece u Hrvatskoj*) Hrvatsko-švicarskog istraživačkog programa Hrvatske zaklade za znanost i Švicarske nacionalne zaklade za znanost putem sredstava Švicarsko-hrvatskog programa suradnje.

Drage kolegice i kolege,

Hvala Vam što ste se odabrali uključiti se u provjeru učinkovitosti intervencije suradničkog učenja. Iznimno je važno da svi voditelji na jednak način provode radionice i daju nam detaljne povratne informacije. U ovoj se bilježnici nalaze radni listovi za upisivanje informacija o pojedinim radionicama. Svi Vaši komentari bit će nam izrazito vrijedni, pa Vas molimo da pažljivo popunjavate ovu radnu bilježnicu, najbolje neposredno nakon provedbe radionice. Informacije koje prikupimo koristit će nam za usavršavanje metode i dopunu priručnika za njezino korištenje nakon provedene provjere učinkovitosti, kao i za samu evaluaciju ovog programa.

Ova radna bilježnica koristi se za vođenje evidencije o provedbi intervencije u **jednom razrednom odjeljenju**. Dakle, svaki razred koji sudjeluje u intervenciji ima svoju radnu bilježnicu. Aktivnosti su zamišljene tako da jedan voditelj vodi sve radionice za pojedini razred, no u slučaju da u tome bude spriječen, može se organizirati zamjena. Važno je da i ta zamjena popunjava istu radnu bilježnicu, a u napomene za pojedinu radionicu navede se ako je došlo do zamjene te tko ju je proveo.

Zahvaljujemo Vam na trudu koji ulažete u provedbu radionica, a ako imate bilo kakvih pitanja ili nejasnoća možete nam se javiti na adresu project.ircis@gmail.com.

OSNOVNE INFORMACIJE

Najprije Vas molimo neke opće informacije o kontekstu u kojemu se provodi aktivnost. One će nam služiti za vođenje evidencije te za statistički pregled broja uključenih razreda, voditelja i djece.

IME ŠKOLE: _____

RAZRED U KOJEMU SE PROVODI AKTIVNOST: _____

BROJ UČENIKA U RAZREDU: _____

VODITELJ AKTIVNOSTI: _____

RADNO MJESTO VODITELJA AKTIVNOSTI: _____

JE LI VODITELJ AKTIVNOSTI RAZREDNIK OVOG RAZREDA?   DA   NE

U nastavku se nalaze radni listovi za svaku od radionica provedenih u ovome razrednom odjeljenju. Molimo Vas da ih redovito popunjavate, kako bi Vam bilo lakše dati povratne informacije koje će pomoći u procjeni i unaprjeđivanju ove metode.

PRVA RADIONICA (R1): Toranj suradnje

1. S koliko druge djece je **dijete izbjeglica** bilo tijekom radionice? Navedite imena te djece.

MATIČNA GRUPA: _____

EKSPERTNA GRUPA: _____

2. Molimo Vas da u prostor ispod navedete teškoće ili **izazove** s kojima ste se susreli u provedbi radionica, ako ih je bilo. Razmislite o svakom od navedenih aspekata radionice, njihovoj primjerenosti za primjenu u ovom razredu, jasnoći upute, primjerenosti materijala i opreme, sadržaju aktivnosti, predviđenom vremenu, reakcijama djece, eventualnim teškoćama u provedbi i slično.

Uputa	
Materijali i oprema	
Sadržaj aktivnosti	
Trajanje zadatka	
Promjena grupa	

PRVA RADIONICA (R1): Toranj suradnje

3. Opći komentari voditelja (dojam o radionici, o reakciji razreda na radionicu, što god biste još htjeli poručiti o aktivnostima):

Za kraj, molimo Vas da na sljedećih nekoliko pitanja o **ovoj radionici (Toranj suradnje)** odgovorite zaokruživanjem jednog broja na skali **od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem)**.

Razred je aktivno sudjelovao u ovoj radionici.	1	2	3	4	5
Učenicima se ova radionica svidjela.	1	2	3	4	5
Učenici su međusobno uspješno surađivali.	1	2	3	4	5
Grupe su uspješno obavile zadatak.	1	2	3	4	5
Ovu bih radionicu rado preporučio/la drugim nastavnicima kao aktivnost za uključivanje djece izbjeglica u razred.	1	2	3	4	5
Mislim da je ova radionica korisna za poticanje suradnje među djecom.	1	2	3	4	5

DATUM PROVEDBE: _____

DRUGA RADIONICA (R2): Znakovna slagalica

1. S koliko druge djece je **dijete izbjeglica** bilo tijekom radionice? Navedite imena te djece.

MATIČNA GRUPA: _____

EKSPERTNA GRUPA: _____

2. Molimo Vas da u prostor ispod navedete teškoće ili **izazove** s kojima ste se susreli u provedbi radionica, ako ih je bilo. Razmislite o svakom od navedenih aspekata radionice, njihovoj primjerenosti za primjenu u ovom razredu, jasnoći upute, primjerenosti materijala i opreme, sadržaju aktivnosti, predviđenom vremenu, reakcijama djece, eventualnim teškoćama u provedbi i slično.

Uputa	
Materijali i oprema	
Sadržaj aktivnosti	
Trajanje zadatka	
Promjena grupa	

DRUGA RADIONICA (R2): Znakovna slagalica

3. Opći komentari voditelja (dojam o radionici, o reakciji razreda na radionicu, što god biste još htjeli poručiti o aktivnostima):

Za kraj, molimo Vas da na sljedećih nekoliko pitanja o **ovoj radionici (Znakovna slagalica)** odgovorite zaokruživanjem jednog broja na skali **od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem)**.

Razred je aktivno sudjelovao u ovoj radionici.	1	2	3	4	5
Učenicima se ova radionica sviđela.	1	2	3	4	5
Učenici su međusobno uspješno surađivali.	1	2	3	4	5
Grupe su uspješno obavile zadatak.	1	2	3	4	5
Ovu bih radionicu rado preporučio/la drugim nastavnicima kao aktivnost za uključivanje djece izbjeglica u razred.	1	2	3	4	5
Mislim da je ova radionica korisna za poticanje suradnje među djecom.	1	2	3	4	5

DATUM PROVEDBE: _____

TREĆA RADIONICA (R3): Tangram slagalica

1. S koliko druge djece je **dijete izbjeglica** bilo tijekom radionice? Navedite imena te djece.

MATIČNA GRUPA: _____

EKSPERTNA GRUPA: _____

2. Molimo Vas da u prostor ispod navedete teškoće ili **izazove** s kojima ste se susreli u provedbi radionica, ako ih je bilo. Razmislite o svakom od navedenih aspekata radionice, njihovoj primjerenosti za primjenu u ovom razredu, jasnoći upute, primjerenosti materijala i opreme, sadržaju aktivnosti, predviđenom vremenu, reakcijama djece, eventualnim teškoćama u provedbi i slično.

Uputa	
Materijali i oprema	
Sadržaj aktivnosti	
Trajanje zadatka	
Promjena grupa	

TREĆA RADIONICA (R3): Tangram slagalica

3. Opći komentari voditelja (dojam o radionici, o reakciji razreda na radionicu, što god biste još htjeli poručiti o aktivnostima):

Za kraj, molimo Vas da na sljedećih nekoliko pitanja o **ovoj radionici (Tangram slagalica)** odgovorite zaokruživanjem jednog broja na skali **od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem)**.

Razred je aktivno sudjelovao u ovoj radionici.	1	2	3	4	5
Učenicima se ova radionica svidjela.	1	2	3	4	5
Učenici su međusobno uspješno surađivali.	1	2	3	4	5
Grupe su uspješno obavile zadatak.	1	2	3	4	5
Ovu bih radionicu rado preporučio/la drugim nastavnicima kao aktivnost za uključivanje djece izbjeglica u razred.	1	2	3	4	5
Mislim da je ova radionica korisna za poticanje suradnje među djecom.	1	2	3	4	5

DATUM PROVEDBE: _____

ČETVRTA RADIONICA (R4): Glazbena slagalica

1. S koliko druge djece je **dijete izbjeglica** bilo tijekom radionice? Navedite imena te djece.

MATIČNA GRUPA: _____

EKSPERTNA GRUPA: _____

2. Molimo Vas da u prostor ispod navedete teškoće ili **izazove** s kojima ste se susreli u provedbi radionica, ako ih je bilo. Razmislite o svakom od navedenih aspekata radionice, njihovoj primjerenosti za primjenu u ovom razredu, jasnoći upute, primjerenosti materijala i opreme, sadržaju aktivnosti, predviđenom vremenu, reakcijama djece, eventualnim teškoćama u provedbi i slično.

Uputa	
Materijali i oprema	
Sadržaj aktivnosti	
Trajanje zadatka	
Promjena grupa	

ČETVRTA RADIONICA (R4): Glazbena slagalica

3. Opći komentari voditelja (dojam o radionici, o reakciji razreda na radionicu, što god biste još htjeli poručiti o aktivnostima):

Za kraj, molimo Vas da na sljedećih nekoliko pitanja o **ovoj radionici (Glazbena slagalica)** odgovorite zaokruživanjem jednog broja na skali **od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem)**.

Razred je aktivno sudjelovao u ovoj radionici.	1	2	3	4	5
Učenicima se ova radionica svidjela.	1	2	3	4	5
Učenici su međusobno uspješno surađivali.	1	2	3	4	5
Grupe su uspješno obavile zadatak.	1	2	3	4	5
Ovu bih radionicu rado preporučio/la drugim nastavnicima kao aktivnost za uključivanje djece izbjeglica u razred.	1	2	3	4	5
Mislim da je ova radionica korisna za poticanje suradnje među djecom.	1	2	3	4	5

DATUM PROVEDBE: _____

RASPODJELA PO GRUPAMA

Kako je opisano u priručniku, ovaj intervencijski program temelji se na višestruko znanstveno dokazanoj hipotezi međugrupnog kontakta, prema kojoj pozitivni izravni kontakt (licem u lice) dovodi do poboljšanja stavova i ponašanja prema članovima druge grupe. Budući da je ključ učinkovitosti metode u izravnom kontaktu, važno je osigurati da postoji prilika za pozitivnu izravnu interakciju s članom druge grupe. Zato je važno osigurati raznolikost sastava grupa. To će se postići rotacijama učenika u grupama, čiji je temeljni cilj osigurati da dijete izbjeglica tijekom cijelog intervencijskog programa bude svaki put u grupi s drugom djecom iz razreda, kako bi u konačnici što veći broj djece bio u izravnom kontaktu s djetetom izbjeglicom. Pritom je važno voditi računa o tome da se dijete izbjeglica ni na koji način ne osjeti izdvojeno ili kao subjekt neke posebne pozornosti koja će se usmjeriti na njega, pa zato grupu ne mijenja samo dijete izbjeglica, nego svi učenici. S obzirom da je važno pratiti da se djeca izmjenjuju i prilikom svake radionice rade u drugačijem sastavu, nužno je da svaki voditelj prati upute za raspodjelu djece po grupama iz radionice u radionicu, vodeći računa o pravilima matične i ekspertne grupe unutar svake radionice. **Te upute s popisom učenika bit će pripremljene za svaki razred u kojem se provode radionice**, a u nastavku ćemo načelo raspodjele po grupama objasniti na primjeru jednog izmišljenog razreda od 20 učenika u kojem je Jasmin dijete izbjeglica:

U prvoj radionici (R1 - Toranj suradnje) Jasmin je u grupi s ostalom djecom koja su označena slovom *A* (Fatma, Ivan, Ljubica), a nakon rotacije je u grupi s drugom djecom koja su označena slovom *F* (Pero, Janja, Matija).

U drugom susretu (R2 - Znakovna slagalica) Jasmin je u matičnoj grupi *A* (Milica, Petra, Denis), a zadatak znakovanja uvježbava u ekspertnoj grupi *Osobe* (Pero, Luca, Jozo i Niko).

U trećoj radionici (R3 - Tangram slagalica) Jasmin je u matičnoj grupi s ostalom djecom iz grupe *A* (Maja, Janja i Niko), a slaganje tangrama uvježbava s ekspertnom grupom *Labud* (Marica, Slavica, Mario i Matija).

U četvrtoj radionici (R4 - Glazbena slagalica) Jasmin je u matičnoj grupi *A* (Zdravka, Marko i Dragutin), a u ekspertnoj grupi *Ruke* uvježbava ritam pljeskanja (Marica, Slavica, Petra, Jozo).

RASPODJELA PO GRUPAMA

Kako bismo prikazale raspodjelu učenika u grupe na razini cijelog razreda, u nastavku su upute za raspodjelu iz gornjeg primjera izmišljenog razreda za svaku radionicu. Na vrhu tablice nalazi se naziv radionice (R1 do R4). U lijevom stupcu je raspodjela učenika za matične grupe u kojima prenose znanje jedni drugima, a u desnom stupcu su grupe u kojima učenici vježbaju zadatak, odnosno raspored za ekspertne grupe. Matične grupe označene su po slučaju slovima abecede kako bi se međusobno razlikovale, a nazivi ekspertnih grupa označavaju vrstu zadatka koji učenici obavljaju u toj grupi. Jedina iznimka je prva radionica – Toranj suradnje – koja jedina nije zamišljena po načelu razreda slagalice, pa nema matične i ekspertne grupe, već je riječ o koordinacijskom zadatku koji je jednak i u prvoj i u drugoj rotaciji. Radi lakšeg snalaženja, nazivi grupa u izmišljenom primjeru identični su nazivima grupa na popisu za Vaš razred u kojem ćete provoditi radionice.

RASPODJELA PO GRUPAMA

RADIONICA R1 – TORANJ SURADNJE					
GRUPE					
ROTACIJA I (R1 – 1. grupa)			ROTACIJA II (R1 – 2. grupa)		
GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	GRUPA F	GRUPA G	GRUPA H
Jasmin	Zdravka	Slavica	Jasmin	Fatma	Ivan
Fatma	Pero	Maja	Pero	Milica	Marica
Ivan	Milica	Janja	Janja	Luca	Petra
Ljubica	Marica	Luca	Matija	Jozo	Dragutin
GRUPA D	GRUPA E		GRUPA I	GRUPA J	
Petra	Jozo		Ljubica	Zdravka	
Mario	Dragutin		Slavica	Maja	
Marko	Denis		Mario	Marko	
Matija	Niko		Denis	Niko	

RADIONICA R2 – ZNAKOVNA SLAGALICA							
GRUPE							
MATIČNA GRUPA (R2 – matična grupa)				EKSPERTNA GRUPA (R2 – ekspertna grupa)			
GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C		OSOBE	RADNJE	ŽIVOTINJE	PREDMETI
Jasmin	Fatma	Ivan		Jasmin	Ivan	Ljubica	Fatma
Milica	Marica	Pero		Pero	Marica	Milica	Zdravka
Petra	Mario	Slavica		Luca	Petra	Janja	Maja
Denis	Niko	Marko		Jozo	Matija	Mario	Marko
				Niko	Dragutin	Slavica	Denis
GRUPA D	GRUPA E						
Ljubica	Zdravka						
Maja	Janja						
Luca	Jozo						
Matija	Dragutin						

RASPODJELA PO GRUPAMA

RADIONICA R3 – TANGRAM SLAGALICA

GRUPE

MATIČNA GRUPA (R3 – matična grupa)			EKSPERTNA GRUPA (R3 – ekspertna grupa)			
GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	GRUPA LABUD	GRUPA SRCE	GRUPA MAČKA	GRUPA PLANINE
Jasmin	Fatma	Ivan	Jasmin	Fatma	Ivan	Ljubica
Maja	Slavica	Marica	Marica	Pero	Milica	Zdravka
Janja	Luca	Petra	Slavica	Janja	Maja	Luca
Niko	Denis	Dragutin	Mario	Petra	Marko	Dragutin
GRUPA D	GRUPA E		Matija	Jozo	Denis	Niko
Ljubica	Zdravka					
Milica	Pero					
Mario	Marko					
Jozo	Matija					

RADIONICA R4 – GLAZBENA SLAGALICA

GRUPE

MATIČNA GRUPA (R4 – matična grupa)			EKSPERTNA GRUPA (R4 – ekspertna grupa)			
GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	RUKE	PRSTI	KOLJENA	NOGE
Jasmin	Fatma	Ivan	Jasmin	Fatma	Ljubica	Maja
Zdravka	Ljubica	Slavica	Marica	Ivan	Pero	Janja
Marko	Janja	Matija	Slavica	Zdravka	Milica	Mario
Dragutin	Petra	Niko	Petra	Luca	Marko	Matija
GRUPA D	GRUPA E		Jozo	Denis	Niko	Dragutin
Pero	Milica					
Luca	Marica					
Mario	Maja					
Jozo	Denis					

SWISS NATIONAL SCIENCE FOUNDATION